

Register
Number

--	--	--	--	--	--

Language — SANSKRIT — Paper I

(Poetry, Grammar and Translation)

Time Allowed : 2 $\frac{1}{2}$ Hours]

[Maximum Marks : 100

SECTION - A

I. Answer any *five* of the following questions :

5 × 2 = 10

a) वसुधैव कुटुम्बकम् — Explain the significance.

b) What did the Sages say to Sabari ?

c) का च हीः परिकीर्तिता — Give the reply of Yudhishtira.

d) माण्डव्यः शूललीनोऽभूत् ? — Why ? What did he do ?

e) Explain the charm in the verse सङ्गीत भङ्गिसरले ।

f) आत्मन्यप्रत्ययं चेतः — When does the mind of the learned become confident ?

g) न समुद्रो न चन्द्रमाः — Quote the verse and explain.

II. a) Explain the grammatical peculiarities for any *three* of the following :

3 × 1 = 3

i) सचक्षुरपि

ii) शीघ्रतरं

iii) दीपेन विना

iv) सफलं

v) रामाय प्रददौ ।

[Turn over

b) Give the grammatical forms of any *three* of the following :

3 × 1 = 3

i) भेवत्

ii) अवद्यम्

iii) फलाग्रे

iv) दानवती

v) स्थिताः ।

c) Dissolve any *three* of the following :

3 × 1 = 3

i) सुदुर्लभं

ii) तत्वार्थसम्बोधः

iii) राघवसंगत्या

iv) पङ्कजश्रीः

v) नरेन्द्रमार्गाट्ट ।

d) Give one word for any *three* of the following :

3 × 1 = 3

i) द्वेष्यं योग्यः

ii) फलाग्रे

iii) नरकस्य क्लेशं

iv) दुःखेन धेतुं शक्य

v) सरसी जायते ।

e) Split any *three* combined words of the following :

3 × 1 = 3

i) यावदागमनं

ii) पितोच्चतरस्तथा

iii) पूज्यान्नैवामानयेत्

iv) द्वेष्योऽपि

v) ममाप्यस्ति ।

f) Combine any *three* of the following :

3 × 1 = 3

i) तवापि + अस्ति

ii) सहायवान् + एव

iii) हस्तात् चुतो

iv) नास्तिकत्वे अर्पयेद्वियम्

v) तथा एवाकरवं ।

- g) Give the opposites of any *three* of the following : $3 \times 1 = 3$
- सफलं
 - स्मृतः
 - क्रोधः
 - सत्यनाशात्
 - शब्दं ।
- h) Make sentences using any *three* of the following : $3 \times 1 = 3$
- साधु
 - यावत् - तावत्
 - कदा
 - कृत्वा
 - यत्र-तत्र ।
- i) Give the meanings of any *three* of the following : $3 \times 1 = 3$
- तोयं
 - शौर्यं
 - आतिथ्यं
 - पारुष्यं
 - दृश्यं ।

SECTION - B

- III. Explain with reference to the context, any *three* of the following : $3 \times 4 = 12$
- सतां सङ्गतिरेवात्र साधनं प्रथमं स्मृतम् ।
 - गुणस्तवेन कुर्वीत महतां मानवर्धनम् ।
 - हा हन्त हन्त नलिनीं गज उज्जहार ।
 - किमिव हि मधुराणां मण्डनं नाकृतीनाम् ।

IV. Quote the relevant verses any *five* of the following : $5 \times 3 = 15$

- कृतज्ञता
- उद्यम प्रशंसा
- मनोभावः
- सरसिजमनुविद्धं
- माणिक्य वीणां
- अर्थसप्ततिबन्धं
- संचारिणी दीपशिखेव ।

V. Translate the following into English : $4 \times 4 = 16$

- अस्त्युत्तरस्यां दिशि देवतात्मा
हिमालयो नाम नगाधिराजः ।
पूर्वापरौ तोयनिधि वगाह्व ।
स्थितः पृथिव्या इव मानदण्डः ॥
- अपदो दूरगामी च साक्षरो न च पण्डितः ।
अमुखः स्फुटवक्ता च यो जानाति स पण्डितः ॥
- श्रीरामः उवाच - यज्ञदानतपोभिर्वा वेदाध्ययनकर्मभिः ।
नैव द्रष्टुमहं शक्यो मद्भक्तिविमुखैः सदा ॥
- तपः स्वधर्मवर्तित्वं मनसो दमनं दमः ।
क्षमा द्वन्द्वसहिष्णुत्वं ह्रीरकार्यनिवर्तनम् ॥

SECTION - C

VI. Write essays on any *two* of the following : $2 \times 10 = 20$

- Bring out the importance of सुभाषितानि ।
- Frame the questions asked by Yaksha.
- Quote any six maxims and illustrate with the anecdotes from the text.
- Quote and explain the verse under the title of रसपद्यानि ।